

Feniks

Wydanie 71

Numer specjalny wydany z okazji
Międzyszkolnego Konkursu
„Nobliści Polscy 2012”
10 grudnia 2012 roku

GAZETA SZKOLNA
Zespołu Szkół Nr 2 im. Noblistów Polskich
w Choszczynie

Kiedy przyjęliśmy zaszczytne imię Noblistów Polskich, podjęliśmy zobowiązanie: pielęgnować pamięć o dorobku wybitnych Polaków uhonorowanych Nagrodą Nobla. Szkoła jest do tego niejako powołana, jednak czym byłaby działalność szkoły bez pasji – zwykłą rutyną. Na szczęście w Zespole Szkół Nr 2 znalazło się grono pasjonatów, którzy dokonania Noblistów traktują jako drogowskaz. To oni właśnie jedenaście lat temu zorganizowali międzyszkolny konkurs poświęcony życiu i twórczości polskich laureatów prestiżowej nagrody.

Jedenaście lat - bardzo długo jak na standardy współczesnego świata. W tym czasie wielokrotnie zmieniało się prawo szkolne, powstawały i upadały rządy, świat zmienił się w sposób nieopisany. A konkurs nadal jest obecny. Jest obecny w świadomości kolejnych pokoleń uczniów Zespołu Szkół Nr 2, jest również obecny w świadomości władz powiatowych, a także twórców i publicystów choszczeńskich. Zyskujemy wsparcie hojnych darczyńców, którym w tym miejscu składamy serdecznie podziękowania. Razem z Wami rozpoczynamy następną dziesiątkę.

NOTA O AUTORZE PYTAŃ

Tomasz Waclaw Jablęcki - mgr sztuki, popularyzator wiedzy muzycznej, pedagogicznej, historycznej i regionalnej, nauczyciel muzyki i oligofrenopedagog.

Legitymuje się ponad 40-letnim doświadczeniem pedagogicznym zdobytym w różnego typu placówkach oświatowych, szkolnictwa artystycznego i upowszechniania kultury. Od 1990 roku pracuje w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia im. I.J. Paderewskiego w Choszcznie jako nauczyciel przedmiotów teoretycznych;

drugą jego specjalizacją zawodową jest „rewalidacja upośledzonych umysłowo”.

W 1996 roku Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Gorzowie Wielkopolskim opublikował jego szkic metodyczny *Korelacja muzyki z innymi przedmiotami w klasie V szkoły specjalnej dla dzieci upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim*. W 1998 roku opublikował pracę *Życie kulturalne Choszczna w latach 1975-1989*. Był także pomysłodawcą i organizatorem lub współorganizatorem imprez promujących dorobek choszczeńskich twórców i działaczy kultury, oświaty i innych dziedzin życia społecznego, m.in. wystawy „Nasi autorzy” eksponowanej w czytelni Biblioteki im. Marii Dąbrowskiej w Choszcznie.

Współpracuje z redakcjami ogólnopolskich i regionalnych czasopism, m.in. miesięcznika: „Kurier Choszczeński”, gdzie w latach 1999-2002 redagował rubrykę „Ludzie powiatu”, a także - od 2004 roku - z redakcją ogólnopolskiego dwumiesięcznika muzycznego „Twoja Muza”.

T.W. Jablęcki jest pomysłodawcą odbywającego się od 2002 w Choszcznie co 3 lata ogólnopolskiego konkursu „Paderewski - artysta i polityk”. Jest także członkiem Międzynarodowego Towarzystwa Muzyki Polskiej im. I.J. Paderewskiego w Warszawie.

Niedawna praca Tomasza Jablęckiego, *Paderewski i jego epoka*, zyskuje uznanie w kraju i za granicą, Jest na wskroś nowoczesnym ujęciem, godnym doby Internetu i szybkiej informacji. Ujęta w formie pytań i odpowiedzi, zawiera ogromne bogactwo faktografii dotyczącej nie tylko życia i twórczości sławnego muzyka i kompozytora, ale też całego ówczesnego świata artystycznego, literackiego i politycznego. W druku znajduje się obecnie najnowsza książka autora zatytułowana *Wokół Paderewskiego*.

na podstawie recenzji

prof. zw. dr hab. Jerzego Gołosa - prof. zwyczaj. A.MFC w Warszawie

Tomasz Waclaw Jablęcki

**ABC O NOBLISTACH POLSKICH
(w pytaniach i odpowiedziach)**

Spis treści:

I. Maria Skłodowska-Curie, Nobel 1903, 1911.....	4
II. Henryk Sienkiewicz, Nobel 1905.....	7
III. Władysław Stanisław Reymont, Nobel 1924.....	11
IV. Czesław Miłosz, Nobel 1980.....	15
V. Lech Wałęsa, Nobel 1983.....	19
VI. Wisława Szymborska, Nobel 1996.....	22
VII. Różne uzupełnienia, pytania dodatkowe, varia.....	26

Choszczno 2012

I. Maria SKŁODOWSKA - CURIE

- 1. Kiedy i gdzie urodziła się Maria Skłodowska? Podaj datę dzienną urodzin. (w tym samym roku urodził się Marszałek Józef Piłsudski).**

Maria Salomea Skłodowska urodziła się 7 listopada 1867 r. w Warszawie, była najmłodsza z rodzeństwa.

- 2. W którym roku Maria Skłodowska wyjechała z Warszawy do Paryża. Ile miała wówczas lat?**

W listopadzie 1891 roku. Miała 24 lata, czyli była osobą dojrzałą, doświadczoną.

- 3. Podaj tytuł pracy doktorskiej Marii Skłodowskiej i rok uzyskania doktoratu.**

Badania ciał promieniotwórczych, w czerwcu 1903 roku w Paryżu.

- 4. Dlaczego małżonkowie Curie nazwali odkryty przez siebie pierwiastek polonem ?**

Dla uczczenia ojczyzny Marii, Polski, której wówczas nie było na mapie politycznej Europy. Polacy byli „narodem bez państwa”.

- 5. Na jaki cel przeznaczyła Maria Skłodowska pieniądze, jakie przypadły jej z Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki w roku 1903?**

Na odbudowę sanatorium w Zakopanem.

- 6. Na jaki cel przeznaczyła Maria Skłodowska pieniądze, jakie przypadły jej z Nagrody Nobla w dziedzinie chemii w roku 1911?**

Na budowę pracowni radiologicznej Warszawskiego Towarzystwa Naukowego.

- 7. Kto namówił Marię Skłodowską do studiowania fizyki i chemii? Podaj imię i nazwisko tego wybitnego polskiego uczonego.**

Józef Jerzy Boguski (1853-1933) - wybitny polski uczyony (fizyk i chemik), popularyzator nauki. Należy podkreślić, że podczas pobytu w Petersburgu, był on asystentem światowej sławy chemika Dymitra Mendelejewa. W latach 1899-1915 był profesorem Politechniki Warszawskiej. Prowadził prace nad materiałami wybuchowymi i bojowymi środkami trującymi. Był też wybitnym popularyzatorem nauki.

8. **W jakim mieście mieszkała i pracowała naukowo Maria Skłodowska po wyjeździe z Warszawy?**

W Paryżu.

9. **Na jakie dolegliwości cierpiała Maria Skłodowska pod koniec swojego życia ?**

Poważne osłabienie wzroku na skutek wysokich dawek promieniowania rentgenowskiego.

10. **W którym polskim uzdrowisku jest źródło „Maria Skłodowska – Curie”?**

W Łądku Zdroju.

11. **Maria Skłodowska miała dwie córki. Podaj ich imiona. Która z nich kontynuowała zainteresowania naukowe słynnej matki?**

Starsza, Irena Joliot – Curie ur. w 1897 roku, autorka pracy doktorskiej *O właściwościach promieni polonu* badała zjawiska sztucznej promieniotwórczości. W grudniu 1935 roku otrzymała wspólnie z mężem Nagrodę Nobla w dziedzinie chemii. Była drugą kobietą – laureatem Nagrody Nobla. To jedyny przypadek w historii tej nagrody, że uhonorowane zostały matka, a później córka.

Młodsza córka, Ewa Curie, urodziła się w 1904 roku w Paryżu. Przejawiała uzdolnienia artystyczne. Była uzdolnioną pianistką, o jej grze pozytywnie wypowiadał się m.in. Ignacy Jan Paderewski. Ostatecznie poświęciła się dziennikarstwu i publicystyce. W czasie II wojny światowej była korespondentem wojennym wielu dzienników amerykańskich. Jest autorką biografii matki, książki *Maria*

Curie, która została ona przetłumaczona na ponad 30 języków.

12. Wymień dwa pierwiastki, które odkryła Maria Skłodowska.

Polon i rad.

13. Który z pierwiastków jest bardziej promieniotwórczy: rad czy uran?

Jedna dziesiąta grama czystego chlorku radu była dziesięć milionów razy bardziej promieniotwórcza od czystego uranu.

14. W którym roku otwarto Muzeum Marii Skłodowskiej – Curie w Warszawie?

W 1967 r. przy ul. Freta 16, w obecności córki noblistki - Ewy Curie-Labouisse.

15. Barbara Goldsmith, historyk, autorka, bestsellerów, laureatka prestiżowych nagród, czterokrotnie otrzymała tytuł doktora honoris causa. Należy do najbardziej wpływowych działaczy społecznych w USA, skupiając się na ochronie dorobku amerykańskiego piśmiennictwa, a zwłaszcza aktywnie uczestnicząc w działaniach na rzecz obrony praw człowieka i wolności słowa. Za książkę o Marii Curie, przetłumaczoną na 15 języków, otrzymała w 2007 roku nagrodę amerykańskiego Instytutu Nauk Fizycznych. Podaj tytuł i podtytuł tej książki.

Geniusz i obsesja. Wewnętrzny świat Marii Curie.

16. Kiedy i gdzie zmarła Maria Curie-Skłodowska

4 lipca 1934 roku. Zmarła w sanatorium w Sancellemoz, została pochowana w Sceaux pod Paryżem. Przeżyła 66 lat. W uznaniu jej zasług jako pierwsza kobieta w 1995 roku spoczęła w paryskim Panteonie.

II. Henryk SIENKIEWICZ

1. Kiedy i gdzie urodził się Henryk Sienkiewicz?

Urodził się 5 maja 1846 roku w Woli Okrzejskiej na Podlasiu.

2. Podaj nazwę herbu rodu Henryka Sienkiewicza.

Oszyk.

3. Ile nowel napisał Henryk Sienkiewicz?

Ponad 40.

4. Wymień 5 tytułów zekranizowanych utworów Henryka Sienkiewicza.

Ogniem i mieczem, Potop, Pan Wołodyjowski, Krzyżacy, Quo vadis, W pustyni i puszcy, Krwawa dolina, Bartek zwycięzca.

5. Jaki kierunek przez rok studiował Henryk Sienkiewicz w Warszawie?

Medycynę.

6. Kto miał szansę na otrzymanie literackiej Nagrody Nobla w 1905 r.? Podaj nazwiska polskich literatów.

Eliza Orzeszkowa i Stefan Żeromski.

7. W latach 1874-1878 Henryk Sienkiewicz był współwłaścicielem dwutygodnika. Podaj jego nazwę.

„Niwa”, był to dwutygodnik naukowy, literacki i artystyczny wydawany w Warszawie od 1872 roku.

8. W latach 1876-1878 Henryk Sienkiewicz był korespondentem w Ameryce Północnej, głównie w Kalifornii. Podaj tytuł gazety, której był korespondentem?

„Gazeta Polska”.

9. Podaj nazwę polskiej miejscowości, w której najchętniej

przebywał i odpoczywał Henryk Sienkiewicz.

Zakopane.

- 10. Podaj nazwę miejscowości, w której Henryk Sienkiewicz otrzymał w 1900 w darze od narodu polskiego pałacyk. Pisarz mieszkał tu okresowo wraz z rodziną w latach 1902-1914. W październiku 1958 roku otwarto w nim Muzeum Sienkiewicza.**

Oblęgorek (koło Kielc), położony w Górach Świętokrzyskich.

- 11. Gdzie znajduje się sarkofag Henryka Sienkiewicza, w którym roku prochy pisarza sprowadzono do Polski?**

Sarkofag znajduje się w podziemiach katedry św. Jana Chrzciciela w Warszawie, obok prochów Ignacego Jana Paderewskiego. Prochy pisarza sprowadzono do Polski w 1924 roku.

- 12. Podaj nazwisko autorki książki o Henryku Sienkiewiczu *Marie jego życia*.**

Barbara Wachowicz.

- 13. W którym utworze Henryk Sienkiewicz akcję swojej powieści umieścił w starożytnym Rzymie ?**

W Quo vadis.

- 14. Czy Andrzej Kmicic i Babinicz z Sienkiewiczowskiego *Potopu* to ta sama postać ?**

Tak, to ta sama postać.

- 15. Podaj tytuł pierwszej powieści Henryka Sienkiewicza.**

Na marne, ogłoszona w 1872 r. Powieść drukowana była w odcinkach w dwutygodniku „Wieniec”.

- 16. Wymień 10 tytułów książek Henryka Sienkiewicza (oprócz nowel).**

1) *Na marne* (1872),

2) *Ogniem i mieczem* (1884), pierwsza część *Trylogii*,

3) *Potop* (1886), druga część *Trylogii*,

- 4) *Pan Wołodyjowski* (1888), trzecia część *Trylogii*,
- 5) *Bez dogmatu* (1891),
- 6) *Rodzina Połanieckich* (1895),
- 7) *Quo vadis* (1896), ukończył pisać w Nicei,
- 8) *Krzyżacy* (1900),
- 9) *Na polu chwały* (1906), powieść z czasów Jana III Sobieskiego,
- 10) *Wiry* (1910), powieść polityczna,
- 11) *W pustyni i puszcy* (1911),
- 12) *Legiony* (niedokończona).

17. Na podstawie noweli *Janko Muzykant* Henryka Sienkiewicza jeden z polskich kompozytorów napisał operę. Ukończył ją w 1951 roku, po raz pierwszy została wykonana w 1953 roku w Bytomiu. Kompozytor opery żył w latach 1913-2004. Podaj jego imię i nazwisko.

Witold Rudziński (1913-2004), pedagog, publicysta, pisarz muzyczny, zasłużony organizator życia muzycznego, popularyzator twórczości kompozytorów polskich, a w szczególności Stanisława Moniuszki.

18. Wymień 10 tytułów nowel Henryka Sienkiewicza.

- 1) *Humoreski z teki Worszytły* (1872),
- 2) *Hania* (1880),
- 3) *Szkice węglem* (1880),
- 4) *Bartek Zwycięzca* (1880),
- 5) *Za chlebem* (1880),
- 6) *Janko Muzykant* (1880),
- 7) *Jamioł* (1882),
- 8) *Z pamiętnika poznańskiego nauczyciela* (1880),
- 9) *Orso* (1880),

- 10) *Przez stepy*,
- 11) *Sachem* (1889),
- 12) *Latarnik* (1882),
- 13) *Wspomnienie z Maripozy* (1889),
- 14) *Ta trzecia* (1889),
- 15) *Sabałowa bajka* (1889),
- 16) *Niewola tatarska* (1880).

19. Sienkiewicz wiele czasu spędzał za granicą. Zamłowany podróżnik, zwiedził wiele krajów Europy, Ameryki, Afryki. Wymień 3 z nich.

USA, Francja, Austria, Włochy, Turcja, Grecja, Hiszpania, Egipt, Szwajcaria.

20. Kilka powieści Henryka Sienkiewicza zostało zekranizowanych. Wymień 5 tytułów zrealizowanych przez polskich reżyserów.

1960 – *Krzyżacy*, reż. Aleksander Ford,

1969 – *Pan Wołodyjowski*, reż. Jerzy Hoffman,

1973 – *W pustyni i puszczycy*, reż. Władysław Ślesicki,

1974 – *Potop*, reż. Jerzy Hoffman,

1978 – *Rodzina Połanieckich*, serial filmowy i film fabularny, reż. Jan Rybkowski,

1999 – *Ogniem i mieczem*, reż. Jerzy Hoffman,

2001 – *Quo vadis*, reż. Jerzy Kawalerowicz,

To tylko wybrane przykłady. Powieści Sienkiewicza ekranizowali ponadto reżyserzy zagraniczni.

21. Podaj datę i miejsce śmierci Henryka Sienkiewicza.

Zmarł w Vevey koło Lozanny (Szwajcaria) 15 listopada 1916 roku.

III. Władysław Stanisław REYMONT

- 1. Kiedy i gdzie urodził się Władysław Stanisław Reymont?**

Urodził się 7 maja 1867 roku we wsi Kobile Wielkie pod Radomskiem. Pochodził z rodziny wielodzietnej.

- 2. W którym roku i za co otrzymał Nagrodę Nobla Władysław Stanisław Reymont ?**

W 1924 roku za powieść *Chłopi*.

- 3. Kim był ojciec Władysława Stanisława Reymonta?**

Wiejskim organistą kościelnym m.in. we wsi Kobile Wielkie.

- 4. Podaj tytuł ulubionej powieści Reymonta.**

Robinson Crusoe oraz wszystkie autorstwa Waltera Scotta.

- 5. W jakim dziele głównym bohaterem jest Maciej Boryna?**

W *Chłopach* Władysława Reymonta.

- 6. Wiele utworów Władysława Stanisława Reymonta zekranizowano. Wymień tytuły 3 filmów.**

Chłopi, *Ziemia obiecana*, *Komediantka*, *Fermenty*.

- 7. Czym zajmował się Władysław Stanisław Reymont w latach 1884-1887?**

Był wędrownym aktorem w grupach teatralnych, występował pod pseudonimem Urbański.

- 8. Władysław Stanisław Reymont wiele podróżował. Wymień 3 państwa, które zwiedził.**

Włochy, Niemcy, Wielka Brytania, Francja, USA.

- 9. Reymont w 1895 roku napisał reportaż, który przyniósł mu rozgłos i uznanie. Podaj tytuł tego reportażu.**

Pielgrzymka do Jasnej Góry.

- 10. Ten urodzony w 1932 roku we Lwowie twórca zaliczany**

jest do najwybitniejszych kompozytorów polskich. Napisał muzykę do ponad 150 filmów fabularnych m.in. *Pana Tadeusza*. Kto napisał muzykę do filmu *Ziemia obiecana*.

Wojciech Kilar (ur.1932 r. we Lwowie).

11. Podaj nazwisko reżysera, który zrealizował film *Ziemia obiecana* w 1975 r.

Andrzej Wajda.

12. Która z powieści Władysława Stanisława Reymonta zaczyna się od słów: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus”?

Chłopi.

13. Kto był reżyserem filmu *Chłopi*.

Jan Rybkowski.

14. Podaj 10 tytułów książek Władysława Stanisława Reymonta.

- 1) *Ziemia obiecana* (wydana 1889 r. w Warszawie),
- 2) *Chłopi* (1889-1908),
- 3) *Fermenty* (1897),
- 4) *Ave Patria*,
- 5) *Sielanka* (1900), pierwszy utwór o tematyce rewolucyjnej,
- 6) *Marzyciel* (1908), wyraźny wpływ Dostojewskiego,
- 7) *Senne dzieje* (1908),
- 8) *Rok 1794* (trylogia), wielki reportaż historyczny, tworzona w latach 1913-18, nie spotkała się z zainteresowaniem polskich czytelników, choć została przełożona na kilka języków obcych,
- 9) *Komediantka*,
- 10) *Za frontem* (1919),

11) *Wampir* (1911, bardzo słaba).

12) *Przegrana*.

Należy podkreślić, że jego twórczość jest bogata ilościowo i wielostronna tematycznie.

15. W którym roku Władysław Stanisław Reymont wyjeżdżał do ośrodków polonijnych w Stanach Zjednoczonych?

W 1919 i 1920.

16. W 1924 r. Akademia Szwedzka przyznała Władysławowi Stanisławowi Reymontowi Literacką Nagrodę Nobla. Dlaczego pisarz nie odebrał jej osobiście?

Był ciężko chory. Zmarł 5 grudnia 1925 roku.

17. W którym roku Władysław Stanisław Reymont uległ poważnej kontuzji w katastrofie kolejowej pod Warszawą, której skutki odczuwał do końca życia ?

W 1900 roku.

18. Na podstawie powieści *Chłopi* Reymonta jeden z polskich kompozytorów napisał operę. Jej premiera odbyła się w 1974 r. w Warszawie. Ten kompozytor żył w latach 1913-2004 (zmarł w Warszawie). Podaj jego imię i nazwisko.

Witold Rudziński (1913-2004), kompozytor, pedagog, publicysta, pisarz muzyczny.

19. Komu dedykował Władysław Stanisław Reymont swoją powieść *Chłopi*?

Zenonowi Przesmyckiemu pseudonim Miriam (1891-1944), jednemu z czołowych twórców programu Młodej Polski. Był on wybitnym krytykiem literackim, poetą i tłumaczem. Opracował, wydawał i popularyzował twórczość Cypriana Kamila Norwida.

20. Starania o przyznanie Reymontowi Nagrody Nobla trwały kilka lat. Miał on bowiem kilku poważnych konkurentów. Wymień nazwisko jednego z nich.

- 1) Stefan Żeromski,
- 2) Maksym Gorki,
- 3) Tomasz Mann.

21. W jaki sposób Reymont zarabiał na życie? Wymień nazwy 3 zawodów.

Był krawcem, kolejarzem, aktorem, medium (pośrednikiem w kontaktach z duchami), pisarzem - literatem.

22. Kto jest autorem opowiadania *Wigilia Bożego Narodzenia*?

Władysław Stanisław Reymont.

23. Jak brzmi prawdziwe nazwisko Władysława Stanisława Reymonta ?

Stanisław Władysław Rejment. Zmienił je na Reymont około 1888 roku.

24. Do jakiej partii politycznej należał Władysław Stanisław Reymont?

Był członkiem PSL, Polskiego Stronnictwa Ludowego „Piast”.

25. Jakiej narodowości byli przodkowie Władysława Stanisława Reymonta?

Byli Szwedami.

26. Podaj datę i miejsce śmierci Władysława Stanisława Reymonta.

Zmarł 5 grudnia 1925 roku w Warszawie. Pochowany został na Cmentarzu Powązkowskim.

IV. Czesław MIŁOSZ

1. Kiedy i gdzie urodził się Czesław Miłosz?

Urodził się 30 czerwca 1911 roku w Szetejniach na Litwie.

2. W którym roku Czesław Miłosz powrócił na stałe do Polski?

W 1993 roku.

3. W którym roku Czesław Miłosz otrzymał Nagrodę Nobla?

W 1980 roku, za całokształt twórczości.

4. Co jest tematyką książek Czesława Miłosza *Zdobycie władzy* i *Zniewolony umysł*?

Ustosunkowuje się do tematyki totalitaryzmów.

5. Książki Czesława Miłosza przez 30 lat były w Polsce zakazywane. Kiedy wróciły do oficjalnego obiegu wydawniczego?

Dzięki Nagrodzie Nobla w 1980 r.

6. Podaj nazwisko autora wydanej w 2004 roku książki *Mój Miłosz*.

Marek Skwarnicki (ur. 1930 r. w Grodnie), poeta prozaik, pisarz katolicki, długoletni dziennikarz czasopisma „Tygodnik Katolicki”, przyjaciel wielu intelektualistów m.in. Czesława Miłosza i papieża Jana Pawła II.

7. Proszę wymienić tytuły trzech tomików poetyckich Czesława Miłosza.

Np.: *Trzy zimy*, *Ocalenie*, *Światło dzienne*, *Traktat poetycki*, *Traktat moralny*, *Król Popiel i inne wiersze*, *Miasto bez imienia*, *Gdzie wschodzi słońce i kędy zapada*.

8. Podaj nazwisko autorki wydanego w 2007 roku zbioru felietonów o Czesławie Miłoszu *Mój poeta*.

Barbara Gruszka – Zych, dziennikarka i poetka.

9. Poezja Czesława Miłosza stała się inspiracją dla kilkunastu kompozytorów polskich. Podaj 5 nazwisk kompozytorów, którzy napisali utwory do słów Czesława Miłosza.

- 1) Zygmunt Mycielski (1907-1987),
- 2) Roman Palester (1907-1989),
- 3) Florian Marian Dąbrowski (1913-2002),
- 4) Jerzy Sokorski (1916-2005),
- 5) Andrzej Roman Kurylewicz (1932-2007),
- 6) Lucjan Laprus (ur.1935 w Sosnowcu),
- 7) Tadeusz Henryk Kassak (ur.1951),
- 8) Betina Skrzypczak (ur.1952 r. w Poznaniu),
- 9) Szymon Kuran (1955-2005),
- 10) Jerzy Koronowicz (ur.1959 w Lublinie),
- 11) Jarosław Kapuściński (ur.1964 w Warszawie),
- 12) Agata Zubeł (ur.1978 we Wrocławiu).

10. W 1981 roku Czesław Miłosz uhonorowany został godnością doktora honoris causa. Podaj nazwę tej uczelni.

Katolicki Uniwersytet Lubelski.

11. Podaj tytuł debiutu książkowego Czesława Miłosza.

Poemat o czasie zastygłym, ukazał się w 1933 roku.

12. W 1988 roku Wydawnictwo Literackie w Krakowie opublikowało rozmowy z poetą Czesławem Miłoszem *autoportret przekorny*. To swoisty pamiętnik zawierający wiele szczegółów z dzieciństwa i młodości poety. Kto przeprowadził te rozmowy?

Aleksander Fiut.

13. Tadeusz Konwicki w 1982 roku zekranizował jedną z powieści Czesława Miłosza. Podaj jej tytuł.

Tytuł powieści brzmi *Dolina Issy*.

- 14. W którym roku Czesław Miłosz otrzymał Order Orła Białego.**

W 1994 roku.

- 15. Czyjego autorstwa jest tryptyk *Wiara, Nadzieja, Miłość*?**

Czesława Miłosza.

- 16. Czym zajmował się Czesław Miłosz w latach 1945-1950?**

Pracował w polskiej służbie dyplomatycznej (Francja, USA).

- 17. Gdzie został pochowany Czesław Miłosz ?**

Na Skałce w Krakowie.

- 18. Gdzie studiował i jaki kierunek ukończył Czesław Miłosz?**

Uniwersytet Wileński im. Stefana Batorego, uzyskując tytuł magistra prawa w 1934 roku.

- 19. Jaki kierunek sztuki wpływał inspirująco na poezję Czesława Miłosza? Poeta sam wielokrotnie to podkreślał.**

Malarstwo.

- 20. Podaj nazwisko autorki wydanego w 1982 roku tomiku analiz literackich *Poezje Czesława Miłosza*.**

Bożena Chrząstowska.

- 21. Gdzie pracował Miłosz w latach 1936-37?**

Pracował w Polskim Radiu w Wilnie.

- 22. Co wspólnego z życiem Miłosza ma nazwa *Żagary*?**

Miłosz był współzałożycielem grupy młodych pisarzy i poetów o nazwie *Żagary*, działającej w Wilnie.

- 23. Jaki był związek Czesława Miłosza z profesorem Władysławem Tatarkiewiczem?**

Czesław Miłosz chodził na seminaria filozofa (w czasie wojny, w Warszawie).

24. Kiedy i gdzie zmarł Czesław Miłosz?

Zmarł 14 sierpnia 2004 roku w Krakowie.

25. W listopadzie 2012 roku jedna z polskich bibliotek kupiła od Antoniego Miłosza imponujące archiwum i księgozbiór jego ojca. Są to materiały z lat 1987-2004. Zbiór zawiera m.in. 103 notatniki, w których poeta zapisywał swoje wiersze i uwagi; medal noblowski, wydruk pt. *Materiały do mojej biografii*, setki listów i liczącą około 10 tysięcy tomów bibliotekę Czesława Miłosza. Podaj nazwę biblioteki, która zakupiła ten cenny zbiór?

Biblioteka Narodowa w Warszawie.

V. Lech WAŁĘSA

1. Kiedy i gdzie urodził się Lech Wałęsa?

Urodził się 29 września 1943 roku we wsi Popowo, powiat Lipno na pograniczu Mazowsza i Kujaw. Pochodzi z rodziny wielodzietnej.

2. W którym roku Lech Wałęsa podjął pracę w Stoczni Gdańskiej im. Lenina i na jakim stanowisku?

30 maja 1967 roku na stanowisku elektryka okrętowego. Miał wówczas 23 lata.

3. Lech Wałęsa uznawany jest za symbol roku 1989. Wyjaśnij dlaczego? Co się wtedy wydarzyło?

Zakończył panowanie komunizmu w Europie Środkowej.

4. Kto odebrał Nagrodę Nobla przyznaną Lechowi Wałęsie? Dlaczego nie odebrał jej osobiście?

Nagrodę odebrała żona Danuta, ponieważ polskie władze państwowe odmówiły Wałęsie wydania paszportu.

5. 31 sierpnia 1980 roku Lech Wałęsa jako przywódca ruchu związkowego podpisał tzw. porozumienie gdańskie. Władze państwowe PRL wyraziły zgodę na żądania strajkujących. Kto podpisał porozumienie w imieniu rządu.

Wicepremier Mieczysław Jagielski.

6. W którym roku Lech Wałęsa został zwolniony z internowania?

14 listopada 1982 roku.

7. W którym roku Lech Wałęsa otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla ?

W 1983 roku.

8. Podaj tytuł autobiografii Lecha Wałęsy i w którym roku została opublikowana ?

Droga do prawdy, opublikowana została w Warszawie w 2008 r. Słowo wstępne napisał arcybiskup Tadeusz Gocłowski.

9. Kto sprawował urząd prezydenta RP przed Lechem Wałęsą?

Generał Wojciech Jaruzelski.

10. W jakich latach Lech Wałęsa był prezydentem Rzeczypospolitej?

W latach 1990-1995, to był pierwszy prezydent z wyboru powszechnego. Urząd objął 22 grudnia 1990 roku.

11. Kto oprócz Wałęsy pretendował do Urzędu Prezydenta RP w 1990 roku? Wymień trzech konkurentów.

- 1) Roman Bartoszcze, rolnik,
- 2) Włodzimierz Cimoszewicz, prawnik,
- 3) Tadeusz Mazowiecki, publicysta, pierwszy niekomunistyczny premier rządu polskiego,
- 4) Leszek Moczulski, publicysta, politolog,
- 5) Stanisław Tymiński, emigrant, przedsiębiorca.

12. W 1995 roku Lech Wałęsa minimalnie przegrał wybory prezydenckie. W tym okresie zarzucano mu m.in. udzielanie obietnic bez pokrycia i zamykanie do tanich efektów. Pomimo wielu błędów umocnił pozycje Polski na arenie międzynarodowej. Kto został wybrany w 1995 roku prezydentem RP?

Aleksander Kwaśniewski.

13. Po zakończeniu pełnienia godności prezydenta RP Lech Wałęsa w latach 1997-2001 był założycielem partii politycznej. Podaj jej nazwę.

Chrześcijańska Demokracja III Rzeczypospolitej Polskiej.

14. Gdzie obecnie mieszka Lech Wałęsa?

Mieszka w Gdańsku – Oliwie.

15. **Kto jest autorem kontrowersyjnej książki *Sprawa Lecha Wałęsy*?**

Sławomir Cenckiewicz.

16. **Podaj tytuł książki Lecha Wałęsy opublikowanej w 2007 roku.**

Moja III RP. Straciłem cierpliwość (s.191, 6 rozdziałów).

17. **Podaj nazwiska autorów książki *SB a Lech Wałęsa. Przyczynek do biografii*.**

Sławomir Cenckiewicz i Piotr Gontarczyk. Książka została wydana w 2008 roku.

18. **Z okazji 25-lecia przyznania Lechowi Wałęsie Pokojowej nagrody Nobla Instytut Lecha Wałęsy zainicjował powstanie projektu, który będzie służył edukacji młodego pokolenia oraz przypominał międzynarodowej opinii publicznej, że symbol podziału Europy – mur berliński – został zaburzony dzięki pokojowej walce „Solidarności”, wspieranej przez szerokie kręgi międzynarodowej opinii publicznej. Jaką nazwę nosi projekt ?**

Nobel 25.

19. **Wielkim zaskoczeniem było pojednanie Lecha Wałęsy z Aleksandrem Kwaśniewskim. Obaj prezydenci po raz pierwszy od ponad 10 lat podali sobie ręce, a później przy obiedzie obyli długą rozmowę. Ich wspólne zdjęcie obiegło następnego dnia całą polską prasę i wiele gazet zagranicznych. Kiedy i gdzie nastąpiło to pojednanie ?**

Nastąpiło ono w Rzymie 8 kwietnia 2005 roku po pogrzebie papieża Jana Pawła II.

20. **Zaskoczeniem była debata telewizyjna pomiędzy Wojciechem Jaruzelskim, a Lechem Wałęsą. Kiedy się ona odbyła ?**

Debata telewizyjna odbyła się 22 maja 2005 roku.

VI. Wisława SZYMBORSKA

1. Kiedy i gdzie urodziła się Wisława Szymborska?

Urodziła się 2 lipca 1923 r. w Bninie, obecnie część Kórnika. Spędziła tam jedynie wczesne dzieciństwo.

2. Podaj tytuły 5 zbiorów poetyckich Wisławy Szymborskiej.

- 1) *Dłatego żyjemy* (1952),
- 2) *Pytania zadawane sobie* (1954),
- 3) *Wołanie do Yeti* (1957),
- 4) *Sól* (1962),
- 5) *Sto pociech* (1967),
- 6) *Wszelki wypadek* (1972),
- 7) *Wielka liczba* (1976),
- 8) *Tarsjusz i inne wiersze* (1976),
- 9) *Ludzie na moście* (1986),
- 10) *Koniec i początek* (1983),
- 11) *Chwila* (2002),
- 12) *Dwukropek* (2005),
- 13) *Tutaj* (2009),
- 14) *Wystarczy* (2012, wydanie pośmiertne).

3. Za co Wisława Szymborska dostała Dziecięcą Nagrodę Serca?

Za pomoc dla świdnickich dzieci.

4. Podaj tytuł czasopisma, w którym Wisława Szymborska opublikowała swoje pierwsze wiersze 14 marca 1945 roku.

W krakowskim „Dzienniku Polskim”. Wiersz zatytułowała *Szukam słowa* (miała wówczas 22 lata).

5. **Wisława Szymborska otrzymała Nagrodę Nobla w 1996 roku. Krytycy literaccy sugerowali, że największe szanse na otrzymanie tego wyróżnienia mają dwaj inni wybitni polscy literaci. Podaj ich imiona i nazwiska.**

Zbigniew Herbert i Tadeusz Różewicz.

6. **Gdzie mieszkała Wisława Szymborska? W którym mieście?**

Od 1931 roku mieszkała w Krakowie.

7. **Wisława Szymborska w tygodniku „Życie Literackie” prowadziła stałą rubrykę. Podaj tytuł tych popularnych felietonów.**

Lektury nadobowiązkowe (wydane w roku 1973, 1981 i 1992).

8. **Podaj rok debiutu poetyckiego Wisławy Szymborskiej i tytuł wiersza.**

Wiersz *Szukam słowa*, ogłoszony w 1945 roku w dodatku do „Dziennika Polskiego”.

9. **Jakie dwie dyscypliny studiowała Szymborska na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie?**

Studiowała filologię polską i socjologię (1945-1948).

10. **Czyjego autorstwa jest utwór *Cebula*?**

Wisławy Szymborskiej. Tomik *Widok z ziarnkiem piasku*.

11. **Z czyjego tekstu pochodzi znany aforyzm: „Nic dwa razy się nie zdarza”?**

Wisławy Szymborskiej.

12. **Podaj tytuł pierwszego tomiku poetyckiego Wisławy Szymborskiej.**

Dlatego żyjemy (1952).

13. **W 2011 roku Wisława Szymborska została odznaczona Orderem Orła Białego. Gdzie odbyła się uroczystość wręczenia tego orderu?**

Na Zamku Królewskim na Wawelu w Krakowie.

14. Na ile języków przetłumaczono poezję Szymborskiej?

Przetłumaczono ją na ponad 40 języków.

15. Podaj nazwiska 3 kompozytorów polskich, którzy napisali utwory do słów Wisławy Szymborskiej.

1) Zbigniew Kozub (ur. 1960 r. w Szczecinie),

2) Marzena Korzeniowska (ur. 1972),

3) Agata Zubeł (ur. 1978 we Wrocławiu).

16. W ramach serii wydawniczej *Czytani dzisiaj* ukazało się w 1996 roku opracowanie – esej *Wisława Szymborska*. Podaj nazwisko autorki.

Anna Legeżyńska.

17. Wisława Szymborska była laureatką kilku prestiżowych nagród literackich. Wymień jedną z nich, przyznaną przed otrzymaniem Nagrody Nobla.

1) Nagroda Goethego (1991),

2) Nagroda Herdera (1995),

3) Nagroda polskiego PEN Clubu (1980, 1996).

18. W 1995 roku jedna z polskich uczelni uhonorowała Wisławę Szymborską tytułem doktora honoris causa. Podaj nazwę tej uczelni.

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

19. W 1996 roku ukazała się książka *Milczenie słowa. O poezji Wisławy Szymborskiej*. Podaj nazwisko autorki.

Dorota Wojda.

20. W 1996 roku krakowskie wydawnictwo Znak wydało wybór tekstów krytycznych o Szymborskiej autorstwa wybitnych polskich krytyków literackich i przyjaciół poety. Autorami wyboru byli Stanisław Balbus i Dorota Wojda. Podaj tytuł tego zbioru esejów.

Radość czytania Szymborskiej (ponad 30 autorów).

21. Podaj nazwisko literata, z którym przez wiele lat związana była Wisława Szymborska.

Przez ostatnie 23 lata związana była z krakowskim prozaikiem Kornelem Filipowiczem, ale nigdy razem nie mieszkali (zm.1990r.).

22. Podaj datę i miejsce śmierci Wisławy Szymborskiej.

Zmarła 1 lutego 2012 roku w Krakowie.

VII. Różne uzupełnienia, pytania dodatkowe, varia

1. Kim był Alfred Nobel? Kiedy i gdzie się urodził?

Alfred Nobel był przemysłowcem, chemikiem, wynalazcą i właścicielem ogromnego majątku, który zdobył dzięki materiałom wybuchowym. Nadano mu wiele zaszczytnych określeń m.in. król dynamitu. Urodził się 21 października 1833 roku w Sztokholmie.

2. Kiedy ogłoszono pokojowy testament Alfreda Nobla?

10 grudnia 1896 roku, po śmierci fundatora nagrody.

3. W 2005 roku w ramach serii wydawniczej *Ocalić od zapomnienia* ukazało się obszerne, blisko 300-stronicowe opracowanie *Nobliści znad Wisły, Odry i Niemna*. To książka o laureatach Nagrody Nobla urodzonych w Polsce w obecnych granicach naszego kraju i na Kresach Wschodnich. Podaj autorów tej interesującej publikacji. Książka napisana jest w komunikatywnym języku i opatrzona licznymi ilustracjami.

Maria i Przemysław Pilich.

4. W którym roku po raz pierwszy nadano Nagrody Nobla?

W piątą rocznicę śmierci Nobla, 10 grudnia 1901 roku.

5. Kiedy i gdzie zmarł Alfred Nobel?

Zmarł 10 grudnia 1896 roku w San Remo we Włoszech w wieku 68 lat.

6. Jakie wykształcenie posiadał Alfred Nobel?

Nie ukończył żadnej szkoły, nawet podstawowej, był genialnym samoukiem. Znał wiele języków, pisał wiersze.

7. Podaj wysokość majątku Alfreda Nobla?

Majątek wynosił 31,6 mln marek szwedzkich. Przeznaczył go dla dobra ludzkości.

Wykaz źródeł:

„*Twórczość*”, „*Polonistyka*”, „*Ruch Literacki*”, „*Pamiętnik Literacki*”, „*Poezja*”, „*Literatura*”

Nobliści Polscy

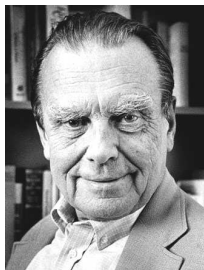
Maria Skłodowska-Curie
(ur. 1867, zm. 1934)
Nobel 1903, Nobel 1911

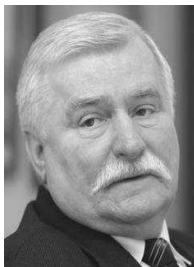
Henryk Sienkiewicz
(ur. 1846, zm. 1916)
Nobel 1905

Władysław Stanisław Reymont
(ur. 1867, zm. 1925)
Nobel 1924

Czesław Miłosz
(ur. 1911, zm. 2004)
Nobel 1980

Lech Wałęsa
(ur. 1943)
Nobel 1983

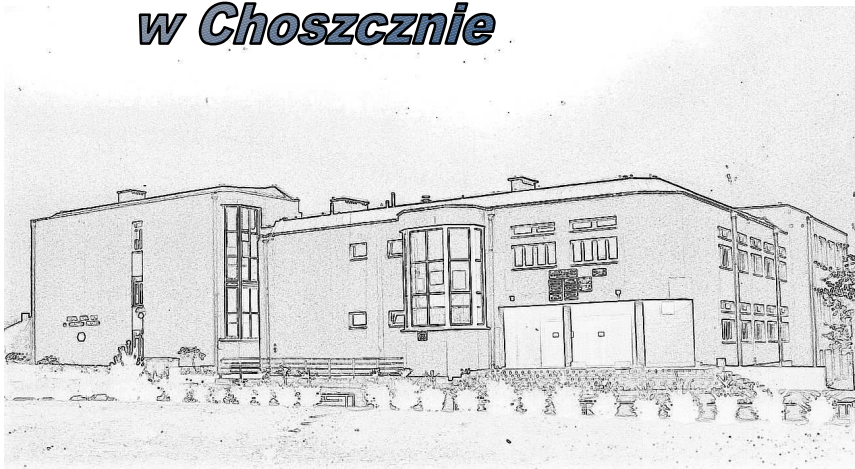

Wisława Szymborska
(ur. 1923, zm. 2012)
Nobel 1996

*Miejsce
na Twoje
zdjęcie*

Zespół Szkół Nr 2
im. Noblistów Polskich
w Choszczynie

Redakcja
Feniksa

Gazeta Szkolna
Zespołu Szkół Nr 2 im. Noblistów Polskich,
73-200 Choszczno, ul. Polna 5
Redaktor naczelny: Piotr Figas
redaktorzy: Karolina Marczak, Aldona Kościelak,
Marika Korecka, Joanna Słowik, Patrycja Kmetyk,
ilustracje: Mateusz Siewior
współpraca:
Barbara Grzejszczyk, Joanna Korzeniewska,
Robert Mańkowski